

REMISSYTTRANDE

Datum
2016-10-17

Dnr
4213-16-80
Aktbilaga 2

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 STOCKHOLM

Delbetänkandet Ett starkt straffrättsligt skydd mot köp av sexuell tjänst och utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, m.m. (SOU 2016:42)

(Departementets diarienummer Ju2016/04647/L5)

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. I Justitiekanslerns uppdrag ingår även att bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Genomgången av de förslag som läggs fram i betänkandet och de överväganden som görs där har i första hand skett utifrån de intressen som Justitiekanslern, enligt vad som nyss sagts, främst har att beakta. Med de nämnda utgångspunkterna har Justitiekanslern inte några särskilda synpunkter på förslagen.

Mot bakgrund av de särskilda kunskaper och erfarenheter jag har på grund av mitt tidigare utredningsuppdrag (Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst, SOU 2010:49) vill jag dock framhålla följande.

Av den kartläggning som genomförts av 2014 års människohandelsutredning framgår att påföljden för köp av sexuell tjänst i de allra flesta fall alltså bestäms enligt den schablon som skapats efter Högsta domstolens avgörande NJA 2001 s. 527. Detta konstaterade vi redan i den nyss nämnda utredningen där bedömningen var att skillnaderna mellan olika brott inte tillräckligt återspeglades i påföljdsbestämningen och att omständigheter som rör det enskilda sexköpsbrottets straffvärde i större utsträckning borde lyftas fram och beaktas (a. bet. s. 237 ff.). För att kunna göra en mera nyanserad bedömning vid allvarigare fall av sexköp föreslog utredningen att straffmaximum skulle höjas från fängelse sex månader till fängelse ett år. Ett förslag som genomfördes 2011. I det nu remitterade betänkandet konstateras att lagändringen år 2011 inte fått det genomslag som eftersträvades. Utredningen föreslår därför att brottet köp av sexuell tjänst ska gradindelas.

Även i betänkandet SOU 2010:49 övervägde vi frågan om en eventuell gradindelning av brottet köp av sexuell tjänst genom att införa ett grovt brott (a. bet. s. 246 f.). Vi ansåg emellertid inte att detta var lämpligt eftersom det riskerade att leda till att färre sexköpsbrott beivrades samtidigt som de allmänpreventiva och attitydpåverkande effekterna skulle minska. I det nu re-

mitterade betänkandet diskuteras för- och nackdelar med en gradindelning och utredaren förordar att en sådan införs på så sätt att ett grovt brott införs inom den nu befintliga straffskalan.

Jag delar inte utredningens bedömning att brottet köp av sexuell tjänst bör gradindelas utan ställer mig väsentligen bakom de skäl mot förslaget som anförs av fyra tunga experter i ett särskilt yttrande till betänkandet (s. 307 ff). Även om en gradindelning, som Åklagarmyndigheten enligt utredningen uttryckt, skulle kunna tydliggöra vad som ska anses som försvårande omständigheter är detta inte ett tungt vägande skäl för en gradindelning. Ett sådant klagörande kan istället lämpligen åstadkommas genom rättspraxis. Det finns enligt min bedömning en stor risk att införandet av ett grovt brott leder till att de ”mindre allvarliga fallen” bagatelliseras och nedprioriteras. Antalet beivrade brott skulle därmed minska liksom den viktiga attitydpåverkande/ normerande effekten av kriminaliseringen.

Följande kan därtill betonas. Det framgår av utredningens kartläggning att polis och åklagare vid lagföring av sexköp sällan utreder och åberopar förekomsten av försvårande omständigheter. Detta leder till att förutsättningar ofta saknas för en mera nyanserad påföljdsbestämning. Något som rimligen kan vara en förklaring till att 2011 års lagändring inte fått genomslag. Det är naturligtvis av stor vikt att alla som deltar i utredningen och handläggningen av dessa ärenden både har den kunskap som krävs för att förstå vikten av och de resurser som krävs för att möjliggöra att påföljdsrelevanta omständigheter tillförs utredningen/målet. Informations- och utbildningsinsatser samt en tilldelning av resurser som kan förbättra förutsättningarna för en mera adekvat påföljdsbestämning bör rimligen ges hög prioritet (jfr utredningens anmärkningar på s. 91 f.).

Ärendet har föredragits av hovrättsassessorn David Löfgren.

Anna Skarhed